

o/e

DYREKTOR BIURA
P. L. Dawid- do realizacji
18.02.2019
Marta Kłanowska-Lebiedzinska

PREZYDENT OLSZTYNA

URZĄD MIASTA OLSZTYNA

BZM
PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA

Robert Szewczyk
18.02.2019

37/VIII

Olsztyn, dnia 08.02.2019r.

Nr dokumentu: 4036.02.2019

URZĄD MIASTA OLSZTYNA
Biuro Rady Miasta

Wpł.
dnia *2019-02-12*

Nr. *194* ... podpis *[signature]*

Szanowny Pan

Mirosław Arczak

Radny Rady Miasta Olsztyna

Szanowny Panie Radny

W odpowiedzi na pismo o sygnaturze akt: BRM.003.10.2019-A z dnia 04.02.2019 r. w sprawie interpelacji dotyczącej dokumentacji związanej z pomnikiem przyrody o nr ewid. 381 kłosem pospolitym zlokalizowanym przy ul.1 Maja w Olsztynie, co związane jest z uchwałą Nr IV/37/19 Rady Miasta Olsztyna z dnia 23.01.2019 r. w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody ww. drzewa informuję:

Drzewa, jako organizmy żywe, dożywają swojego kresu w różnej kondycji zdrowotnej, co jest procesem naturalnym. Warunki drzew rosnących w mieście są znacznie trudniejsze, niż drzew rosnących poza terenami zurbanizowanymi, ze względu na kompresję gleby, zanieczyszczenie powietrza i gleby, brak wody, wyższe temperatury powietrza i in. Stąd ich kondycja często jest obniżona w sposób uniemożliwiający radykalną jej poprawę. Starodrzew jest piękny pod względem estetycznym i krajobrazowym, bardzo wartościowy przyrodniczo, ale musi być też bezpieczny zwłaszcza, gdy rośnie w mieście. Ocena stopnia zagrożenia stwarzanego przez drzewa w złym stanie zdrowotno-technicznym zależy w dużej mierze od ich lokalizacji – czy rosną one na terenie rzadko uczęszczanym, czy jest to pas drogowy, rejon budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej, placów zabaw itd. Stan zdrowotno-techniczny drzew zawsze podlega fachowej ocenie - czy zagrażają wywrotem, wyłamaniem konarów, rozłamaniem, czy stwarzają zagrożenie zdrowia i życia ludzi oraz mienia (istniejącym obiektom budowlanym, w tym sieciom infrastruktury podziemnej itp.). Po zdiagnozowaniu stanu drzewa, w pierwszej kolejności rozważane jest, czy może podlegać korekcie strukturalnej lub leczeniu, czy i jaką metodą można eliminować istniejące zagrożenie. Jeżeli nie jest to możliwe, a drzewo rośnie w terenie zurbanizowanym - należy je usunąć.

Niestety wciąż zdarzają się przypadki wywrotów i złomów drzew w mieście, a do tego nie powinniśmy dopuścić.

W przypadku pomników przyrody, zgodnie z brzmieniem art. 40 ust.2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018 r. poz.1614 z późniejszymi zmianami), zaleca się zachowanie tych drzew do ich naturalnego rozkładu, w sytuacji, gdy jest to możliwe (np. rosną na skraju lasu, w miejscu bezpiecznym).

Pragnę przy tym zauważyć, że zagadnieniami zieleni w mieście zajmują się fachowcy z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem zawodowym. W strukturach Urzędu są to pracownicy Wydziału Środowiska, Ogrodnik Miejski w Wydziale Urbanistyki i Architektury oraz pracownicy Wydziału Zieleni w Zarządzie Dróg, Zieleni i Transportu. Każde zezwolenie na usunięcie drzew prawnie chronionych (czy to z nieruchomości gminnych, kiedy decyzje wydaje Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego lub Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków, czy z nieruchomości innych właścicieli - decyzje wydaje z mojego upoważnienia Wydział Środowiska) jest starannie wyważane, wykonywany jest dokładny opis stanu zdrowotno-technicznego drzewa począwszy od widocznych elementów systemu korzeniowego, odziomka pnia, po koronę, wraz z dokumentacją fotograficzną. O ile istnieje potrzeba, stan drzewa jest konsultowany ze specjalistami ds. pielęgnacji i chirurgii drzew. A w przypadkach drzew szczególnych, jak pomniki przyrody, zlecane są dodatkowo ekspertyzy drzew wykonywane przez dendrologów.

Tak też było w przypadku klonu pospolitego *Acer platanoides* pomnika przyrody o nr ewidencyjnym 381 zlokalizowanego przy ul.1 Maja 10. Drzewo uznane zostało za pomnik przyrody w 1984 r. Decyzją Nr RGZL-op-381/84 z dnia 11 czerwca 1984 r. wydaną przez Urząd Wojewódzki Wydział Rolnictwa, Gospodarki Żywnościowej i Leśnictwa z up. Wojewody, na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody jeszcze z 1949r. (Dz. U.R.P Nr 25, poz180). Określono w niej, że ochroną obejmuje się klon zwyczajny o obwodzie 360 cm i wys. 26 m rosnący jako soliter na zieleńcu (zał. kopia decyzji).

W 2011 r. (już po przejęciu przez rady gmin kompetencji w zakresie pomników) na zlecenie Wydziału Środowiska zostało wykonane opracowanie *Pomniki przyrody Olsztyna ich stan oraz program naprawczy* autorstwa PPUH VIRENS Projektowanie Terenów Zieleni mgr inż. Ludmiła Górnicka. Jest to profesjonalnie wykonany zbiór kart pomników. Z karty pomnika nr ewid. 381 wynika, że obwód pnia drzewa przyrósł i wynosił już 403 cm obwodu, lecz jednocześnie stan zdrowotno-techniczny drzewa był zdecydowanie słaby (w zał. kserokopia karty pomnika).

W 2015 r. Wydział Środowiska zlecił wykonanie ekspertyzy 26 drzew pomnikowych z terenu miasta, w tym omawianego klonu, celem wskazania szczegółowych wytycznych konserwatorskich dotyczących dalszej ich pielęgnacji i konserwacji, z określeniem kolejności oraz terminów wykonywania i opisem rodzaju niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych, sposobu leczenia drzew

(w tym chirurgicznego), zastosowania rozwiązań technicznych (jak wiązań, podpór, odwodnienia ubytków itp.) itd. Dokument powyższy pn. „*Ekspertyza stwierdzająca stan zachowania drzew pomnikowych rosnących na terenie miasta Olsztyn*” opracowany przez Centrum Chirurgii i Pielęgnacji Drzew Sp.j., Wa-wa, autorstwa mgr inż. Zbigniewa Chachulskiego i mgr inż. Justyny Chachulskiej wskazuje na postępujący proces obumierania drzewa (zał. karta pomnika z ekspertyzy). W ekspertyzie zalecono wykonanie szeregu zabiegów, które mogą spowolnić proces obumierania drzewa. Zostały one wykonane w 2016 r. na zlecenie Zarządu Dróg, Zieleni i Transportu w Olsztynie, przez firmę posiadającą stosowne referencje tj. wykonującą pielęgnację drzew zabytkowych i pomnikowych. Wykonane prace obejmowały: usunięcie posuszu, zainstalowanie 5 szt. nowych wiązań typu Cobra (lokalizując je 2 m ponad istniejącymi), usunięcie jemoły z korony drzewa, usunięcie tyłca powstałego po wycięciu konaru konstrukcyjnego od strony północno-wschodniej, zainstalowanie systemu napowietrzającego korzenie poprzez założenie poobwodowo rury drenarskiej (w otulinie syntetycznej) ułożonej w warstwie żwiru i zasypanej warstwą żwiru do poziomu gruntu wokół pnia drzewa, usunięcie darni na całej powierzchni misy i zastąpienie ziemi grysem, co potwierdza również opinia dotycząca klonu z 2018r.

Stały monitoring drzewa prowadzony przez pracowników ZDZiT (odpowiedzialnych za utrzymanie zieleni na terenie miasta) zmuszał do interwencyjnego usuwania wyłamanych gałęzi i posuszu. Bieżąca ocena drzewa, dokonana przez miejskie służby działające w zakresie ochrony przyrody, wskazywała na dalej postępujący proces obumierania. W sezonie wegetacyjnym 2018r. konary od strony północno-wschodniej pozbawione były liści. Konsultacja ze specjalistą ds. pielęgnacji i chirurgii drzew potwierdziła brak możliwości dokonania usunięcia obumarłych konarów konstrukcyjnych przy jednoczesnym zachowaniu stabilności i żywotności drzewa. Uwzględnić przy tym trzeba zagrożenie obłamywaniem konarów, a w przypadku niekorzystnego oddziaływania czynników abiotycznych, także rozłamaniem/złamaniem drzewa. Usytuowanie drzewa pomnikowego w terenie zurbanizowanym sprawia, że brak jest możliwości pozostawienia go do naturalnego rozkładu.

W 2018 r. właściciele terenu, na którym rośnie klon, wnioskowali o zdjęcie statusu z drzewa, celem umożliwienia jego wycinki. Argumentowano, że proces obumierania drzewa postępuje i wzrasta zagrożenie bezpieczeństwa użytkowników terenu - zarówno pracowników ZUS i banku oraz petentów obydwu instytucji (zał. wystąpienie z dnia 24.10.2018r.).

Wydarzenia z 2018 r. z wyłamującymi się gałęziami grubymi, które spadały na ciąg pieszy przy banku, spowodowały, że zdecydowano, o wystąpieniu o dodatkową opinię - zewnętrzną i rozstrzygającą - czy jeszcze można coś zrobić celem zachowania drzewa przy jednoczesnym eliminowaniu zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia. Opinia wykonana przez Centrum Chirurgii i Pielęgnacji Drzew Chachulscy Sp.j. autorstwa J. Chachulskiej-Robaczekskiej potwierdziła, że w terenie zurbanizowanym klonu nie da się zachować, ponieważ proces obumierania jest już

nieodwracalny i bardzo zaawansowany (kładoptoza – odrzucanie organów), tym samym stopień zagrożenia bezpieczeństwa stwarzanego przez drzewo jest zbyt duży.

Podjmując decyzję ostateczną organ musi wyważyć pomiędzy koniecznością ochroną przyrody dla przyszłych pokoleń a odpowiedzialnością za realne zagrożenie stwarzane przez drzewo dla bezpieczeństwa ludzi i mienia. Podjęta została decyzja o przygotowaniu projektu uchwały o zdjęciu statusu pomnika z w /w drzewa. Zgodnie z zapisami obecnie obowiązującej ustawy o ochronie przyrody art. 44 ust. 3 zniesienie tej formy ochrony przyrody dokonuje rada gminy w drodze uchwały. Stosownie do art. 44 ust. 4 powołanej wyżej ustawy, zniesienie formy ochrony przyrody następuje w razie utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody lub w razie konieczności realizacji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych lub zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego. Jednocześnie wyjaśniam, że zagrożenie jakie stwarza omawiane drzewo nie jest klasyfikowane jako zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego. Tak więc, zdjęcie statusu następuje z tytułu utraty wartości przyrodniczych, z tytułu których ustanowiono je pomnikiem.

Zgodnie z wymogami prawa (art. 44 ust.3a u.o.p.) projekt uchwały zdejmującej status został przedłożony Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie. Po dokonaniu oględzin drzewa, przeanalizowaniu dokumentów organ ten uzgodnił projekt uchwały (w zał. uzgodnienie RDOŚ). Wobec powyższego projekt uchwały został przedstawiony Komisji Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Rady Miasta Olsztyna, a następnie na sesji - celem podjęcia uchwały przez radnych. Uchwała w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody (Nr IV/37/19 Rady Miasta Olsztyna z dnia 23 stycznia 2019r.) została opublikowana w dniu 07.02.br w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Po 14 dniach od daty jej publikacji wejdzie w życie. Dalsze działania należy do właścicieli drzewa. Należy się spodziewać, że złożą wniosek o usunięcie drzewa zgodnie z procedurą przewidzianą ustawą o ochronie przyrody. W przypadku wydania zezwolenia na usunięcie klonu, dołożę starań, by za zieleń utraconą, wprowadzić w tym rejonie nasadzenie nowego drzewa.

Działania dotyczące pomników przyrody wynikają zarówno z zapisów ustawowych (ustawy o ochronie przyrody, k.p.a.) jak i dobrych praktyk stosowanych w naszym urzędzie.

Jednocześnie informuję, że uwzględniając naturalny proces starzenia się pomników przyrody w naszym mieście, wprowadzamy nowe formy ochrony przyrody. W 2017r. ochroną pomnikową objęto 20 obiektów, w tym 19 to obiekty przyrody ożywionej tj. drzewa i jeden obiekt – przyrody nieożywionej tj. grupa głazów narzutowych. Mamy zaplanowane działania w tym zakresie również na 2019 r.

DYREKTOR WYDZIAŁU

Grzegorz Zdanowski

KIEROWNIK REFERATU

Małgorzata Jasińska

GŁÓWNY SPECJALISTA

Maria Pasiała

PREZYDENT OLSZTYNA

Piotr Grzymowicz